

Våtmark Sunds gård

Länsstyrelsen Stockholm | 010-233 10 00 | stockholm@lansstyrelsen.se

Stavbofjärden | Södertälje | 590200-173765

Bild: Diket vid sund är djupt nedskuret och till höger om diket planeras våtmarksåtgärden, AFRY (2022).

Projektområde

Sundsgård ligger mitt mellan vattenförekomsterna Kyrksjön i norr och Sörsjön i syd samt Stavbofjärden i Öst, åtgärdsområde Västra Södertörn och Södertäljes södra fjärdsystem (enligt VISS). Området ligger sydost om Hölö och vattendraget rinner ut i sundet nära Kasholmen och bron till Mörkö. I dagsläget är det ett djupt nedskuret vattendrag mellan åkermark och träda i området. Ett markavvattningsföretag finns i området. I nedre delen av området ansluter en kulvert med dränering från flera åkrar norr om vägen till Mörkö. Området utgörs av postglacial lera. Åkermarken dräneras och ligger djupt ner i diket som avvattnar området. Det är en stor andel jordbruksmark som avvattnas till området (45 %). En kulvert från nordväst ansluter i nordöstra delen av området innan vattendraget rinner åt sydost mot Stavbofjärden.

Orsak till åtgärder

Idag är diket på Sunds gård rätat och kan inte hålla vattnet i landskapet vid synnerlig nederbörd. Ökad näringsaltsbelastning från jordbruksmark påverkar vattnet i diket som därefter härleds till vattenförekomsten Stavbofjärden. Stavbofjärden status är otillfredsställande således uppnår Stavbofjärden inte kraven för en god ekologisk status på grund av övergödning, bland annat näringsämneshalterna är högre än vad som motsvarar god status.

Länsstyrelserna

Vad vi vill förbättra

Förbättra den ekologiska statusen i Stavbofjärden genom att anlägga en permanent våtmark och meandrande dike vid området på Sundsgård. Åtgärden kommer i huvudsak fånga upp näringsämnen från tillrinnande jordbruksmark vilket kommer reducera näringstillförsel till Stavbofjärden och öka den biologiska mångfalden samt skapa en attraktivare landskapsbild.

På sikt kommer åtgärden bidra till en mängd olika miljönyttor. Våtmarken kommer bland annat bidra till klimatanpassning genom att fördröja vattnet i landskapet vilket kommer förbättra balanseringen av olikartade flöden. När vattnet fördröjs kommer näringsläckaget av fosfor och kväve minska till Stavbofjärden. Utöver reducerat näringstillförsel består våtmarker med livsviktiga miljöer för en mängd arter. Genom att förbättra vattenkvaliteten kan fisk som förr fanns vattendrag och diken få möjlighet att återkomma. Omgivningen inom Åbyåns AVO kan ta del av informationen gällande våtmarker och dess positiva effekter genom bland annat informationsdagar för att samlas kring och kunna ha som inspiration till framtida projekt. Informationsutskick gällande en mer attraktiv landskapsbild.

Planerade åtgärder och aktiviteter

En våtmark ska skapas genom schaktning. Då området omfattas av ett markavvattningsföretag har en analys gjorts för en schaktning 20-30 cm under dikesbotten som utifrån lantmäteriets höjdmödel antagits vara 15,0 m. I bifogad bilaga (se Figur 6) redovisas ett utformningsalternativ som skulle innebära ett behov av schaktning av cirka 19 000 m³ och ge upphov till en permanent våtmarksyta på drygt 5 000 m². Då vattennivån i diket varierar med flödet kommer även vattennivån i våtmarken att variera. I Figur 6 redovisas vattenspegel vid en vattennivå på 16,0 m. Dämningsnivåer vid olika flöden har inte kontrollerats. Våtarealen vid en vattennivå på 16,0 m uppgår till ca 10 000 m². Våtarealen kommer motsvara ca 0,25–0,5 % av tillrinningsområdets area beroende på vattennivå i våtmarken. Utformningen kan justeras och genom att skapa fler öar kan schaktningsbehovet minskas, men det kommer även minska den våta arealen. Även en djupdel kommer tillskapas vilket kräver ytterligare schaktvolymer. Kommunen kommer även att genomföra erforderliga miljöprovningar såsom inom strandskydd och vattenverksamhet samt ansökan om dispens från biotopskyddsbestämmelserna.

I denna ansökan söker vi 1 000 000 kr för att genomföra åtgärden samt ansöka om miljöprovningar.

Planerad uppföljning

Åtgärden verkar mot miljö kvalitetsmålen ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, levande skogar, giftfri miljö, hav i balans samt levande kust och skärgård, begränsad miljöpåverkan och ett rikt växt- och djurliv. Projektet ligger i linje med ett flertal av kommunens styrdokument, bl.a. vattenplanen och klimat- och miljöprogrammet, och bidrar med konkreta åtgärder till en hållbar samhällsplanering.

I samverkan med

Initiativtagare till projektet är markägaren för Sunds gård. Representanter från Södertälje kommun har deltagit i fältbesök och samarbete med konsulter fått fram underlag till genomförande av åtgärden.